GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.

România și străinătate:

Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ: la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE: O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 153. *Sâmbătă 25 Augustŭ (6 Septembre)* **1884.**

Brașovŭ în 24 Augustŭ (5 Sept.)

Este fórte tristŭ pentru ḍiaristulŭ românŭ când se vede condamnatŭ de a înregistrá totŭ numai fapte străine și când i se dă așa de puținŭ ocasiune de a vorbí de fapte sĕvêrșite de cei ce sunt chiămațĭ a luptá pentru binele poporului și pentru recâștigarea drepturilorŭ lui.

Suntemŭ sătui de a totŭ înșirá la fapte dușmănóse, la fapte rĕutăcióse și barbare, ce se comitŭ ḍilnicŭ din partea protivnicilorŭ noștri naționalĭ în prejudițiulŭ libertății, alŭ drepturilorŭ și alŭ desvoltării pacînice a poporului românŭ. Voimŭ se auḍimŭ și de fapte vrednice de apĕrare ale Românilorŭ, de energia și curagiulŭ lorŭ, de buna înțelegere și strînsa unire dintre ei și de neobosita lorŭ stăruință și perseveranță în luptă.

Suntemŭ sătui de a totŭ înșirá în colónele fóiei nóstre lovirile ce trebue sĕ-le îndure necurmatŭ învĕțĕmĕntulŭ nostru românescŭ din partea șovinismului maghiarŭ oficiosŭ și neoficiosŭ. Voimŭ sĕ ni se dé odată prilegiulŭ ce-lŭ așteptămŭ cu atâta sete, de a raportá lumei românescĭ, că toțĭ Românii de bine fără deosebire de confesiune, preoții și mirenii, vĕḍêndŭ că nu mai e de glumă și-au datŭ mâna și au încheiatŭ sânta ligă a dreptății, cu scopŭ de a apĕrá prin fapte demne românescĭ, prin fapte curagióse necurmate, cu tóte mijlócele legale zidulŭ culturei nóstre românescĭ, care ne scutesce deodată naționalitatea și legea strămoșéscă.

Suntemŭ sătui de a ne totŭ plânge asupra tractărei umilitóre, ce o suferŭ unii dintre archiereii noștri, asupra atacurilorŭ ce se îndréptă ḍilnicŭ în contra autonomiei nóstre bisericescĭ și scolare prin amesteculŭ organelorŭ politice în afacerile nóstre, asupra nepăsărei ce-o documentéză unii și a lipsei de susținere și sprijinire, de care sĕ jăluescŭ alții. Este timpulŭ ca sĕ vedemŭ odată o mișcare sănătósă și seriósă pe terĕmulŭ bisericescŭ, sĕ vedemŭ formându-se și consolidându-se în sînulŭ bisericelorŭ române de amêndoue confesiunile nisce falange puternice, carĭ sĕ-șĭ alégă de devisă a trăí și a murí pentru autonomia bisericii, singura cetățuiă în care sĕ mai adăpostesce aḍĭ limba și naționalitatea nóstră; cei ce se bucură de binefacerile constituțiunei bisericescĭ sĕ stărnéscă a-o susținé și a-o desvoltá spre binele obștescŭ, ér cei ce încă nu sĕ bucură de sinodalitate se pretindă restabilirea ei, ca o garanțiă pentru pacînica desvoltare a bisericei și pentru independența ei.

Suntemŭ sătui de a raportá mereu despre nedreptățirile, ce trebue sĕ le sufere bietulŭ țĕranŭ românŭ și despre ilegalitățile, ce sĕ comitŭ spre rĕulŭ lui de cătră cei ce n'au inimă pentru elŭ. Amŭ dorí sĕ auḍimŭ odată, că Românii cunoscătorĭ de carte de prin județe s'au deșteptatŭ din apatia lorŭ și au înțelesŭ că datoria lorŭ este de a sărí în ajutorulŭ țĕranului, de alŭ povățui, de alŭ conduce cu cunoscințele, lorŭ prin labirintulŭ de legĭ, care de care mai apĕsătóre, și de a nu suferi ca sĕ fie și mai amarŭ îmbrâncitŭ prin arbitrariulŭ și violința organelorŭ puterii.

Suntemŭ sătui în fine de a vedé atâta slăbiciune și netrebnicià în sînulŭ cărturarilorŭ noștri. Voimŭ sĕ-i vedemŭ odată pe toțĭ și pretutindenĭ impuindŭ printr'o atitudine démnă, curagiósă și corectă dușmanilorŭ neamului nostru, căcĭ cu câtŭ vomŭ dovedí mai multŭ servilismŭ, cu atâtŭ mai multŭ ne putemŭ așteptă a fi despretuițĭ și batjocurițĭ din partea lorŭ.

Libertatea și drepturile poporului românŭ niciodată nu se vorŭ puté recâștigá printr'o purtare șovăitóre și têrêitóre. Biserica și naționalitatea nóstră niciodată nu-o vomŭ puté apĕrá cu succesŭ fiind lipsițĭ de curagiulŭ și de energia strămoșéscă,

N'ajunge sĕ ne numimŭ Românĭ, trebue sĕ fimŭ Românĭ zeloșĭ, cu alte cuvinte trebue sĕ fimŭ *„zeloșĭ apĕrătorĭ ai naționalității și ai religiunei române.“* Așa ni-a povĕțuitŭ însușĭ Maiestatea Sa prea bunulŭ nostru Domnitorŭ.

Zělosŭ apĕrătorŭ și luptătorŭ naționalŭ este însă numai acela, care dovedesce acésta prin fapte. De aceea voimŭ sĕ vedemŭ fapte, ceremŭ fapte carĭ se înalțe véḍa și bunăstarea poporului românŭ, fapte demne românescĭ și adevĕratŭ patriotice, carĭ sĕ-i ușureze presentulŭ și sĕ-i asigure viitorulŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.“)

Malațca, 5 Septemvre. — Maiestatea Sa sosì aicĭ cu trăsura venindŭ de pe câmpulŭ de manevre. Pe tótă calea fù întêmpinatŭ cu strigărĭ entusiastice de imensa mulțime a poporului. După améḍĭ pela douĕ césurĭ primì M. Sa înaintea porței de triumfŭ din piața principală salutarea autoritățilorŭ. Maiestatea Sa adresă cuvinte grațióse cătră mai multe persóne și merse apoi la castelulŭ lui Pálfy, unde după ce fù salutatŭ de stăpâna castelului, se retrase în apartamentele Sale. Séra castelulŭ a fostŭ iluminatŭ prin unŭ focŭ strălucitŭ de artificii.

Viena, 5 Septemvre. — Regele Sêrbiei Milanŭ nu va merge la Gleichenberg, ci va rĕmânea în Viena ca óspe alŭ Impĕratului. Milanŭ a primitŭ în audiență pe ministrulŭ Kálnoky și pe Kállay.

Bucurescĭ, 5 Septemvre. — Fóia oficială ḍice, că Regele a întreprinsŭ călĕtoria la Belgradŭ din inițiativa Sa personală și cu conlucrarea guvernului. Intre amêndouĕ popórele strînsŭ unite nu esistă nicĭ unŭ felŭ de diferență, deaceea și călĕtoria va fi însoțită de resultate fericite pentru amêndouĕ regatele.

CRONICA ḌILEI.

In cele dintâiŭ ḍile ale lunei lui Septemvre societatea pompierilorŭ voluntarĭ brașovenĭ împlinește ḍece anĭ dela fundarea sa, și cu acestŭ prilejŭ va aranjá o serbare în 6 și 7 Septemvre s. n. Sâmbătă, va fi intrunirea colegială în sala hotelului »Nr. 1.« Duminecă la 6 óre diminéța musica pompierilorŭ va cântá; la 10 óre va fi adunarea în sala »sfatului,« unde vorŭ țíné douĕ vorbirĭ, una despre istoria societății pompierilorŭ brașovenĭ, dela întemeiarea ei până aḍĭ; la trei óre se vorŭ face esercițiĭ după carĭ se vorŭ împărțí medalii de argintŭ pompierilorŭ carĭ au servitŭ 10 anĭ; după améḍĭ la 5 óre va fi banchetŭ în sala hotelului Nr. I. Pentru banchetŭ se facŭ anunțările la farmacia din »Têrgulŭ grâului« până mâne Sâmbătă, la 12 óre a. m; la 8 óre séra va fi concertulŭ musicei pompierilorŭ, după care va urmá joculŭ. Intrarea 60 cr., la banchetŭ unŭ tacâmŭ 1 fl. 50 cr.

*

Ḍiarele maghiare desmințescŭ sgomotele ce se lățiseră despre unŭ atentatŭ, ce s'ar fi plănuitŭ împotriva Regelui Milanŭ. In Ungaria și Austria — ḍicŭ ele — Milanŭ se află în țéra pretinilorŭ lui și atâtŭ în cercurile politice, câtŭ și la poporŭ elŭ întâmpină cele mai nefățărite simpatii.

*

Se telegrafézá ḍiarului „Politische Correspondenz“ că, la defilarea ce a fostŭ la muntele Topcider, Regele României se puse în fruntea regimentului ce I-a fostŭ datŭ de regele Milan ca proprietate și a defilatŭ pe dinaintea regelui Sêrbiei. In urmă cei doi monarchĭ au datŭ mânile și mulțimea i-a aclamatŭ cu mare entusiasmŭ. La prânḍulŭ de gală ce s'a datŭ séra, regele Milanŭ a închinatŭ unŭ toastŭ în sănĕtatea regelui Carolŭ relevândŭ asemĕnarea desvoltărei istorice a celorŭ douĕ țĕrĭ și statornicia amiciției ce nu s'a turburatŭ nicĭ odată. Regele Carolŭ închinândŭ asemenea unŭ toastŭ în sănĕtatea regelui Milanŭ, a exprimatŭ aceeașĭ ideiă.

*

Comitetulŭ pentru sĕrbătorirea centenarului lui Horia, Cloșca și Crișanŭ, publică unŭ apelŭ, prin care rógă pe scriitorii românĭ sĕ-șĭ triméţă celŭ puținŭ până la 25 Septemvre scrierĭ de ale lorŭ pentru albumulŭ, ce se va publicá, propune înființarea de sub-comitete pentru serbarea centenarului și în provincii și anume, că deschide liste de subscriere pentru crearea fondului lui Horia. „Contămŭ“ — sfîrșesce apelulŭ — „pe sprijinulŭ tuturorŭ Românilorŭ în împlinirea sarcinei, ce ne-amŭ luatŭ. Sĕ nu perdemŭ din vedere: Străinii ne privescŭ!“

*

Din Lemberg se telegrafézá, că dela Miendzyborz unde se facŭ de presentŭ manevrele de tómnă — a pornitŭ unŭ escadronŭ din regimentulŭ de ulanĭ, ce pórtă numele Impĕratului Franciscŭ Josifŭ, spre Varșovia. Musica regimentului îlŭ însoțesce.

*

M. Sa Impĕratulŭ a dăruitŭ 500 fl. pentru cei nenorocițĭ de focŭ din Toporow și 100 fl. pentru zidirea unei sinagoge în Tamoruka în Galiția.

*

»Rĕsboiulŭ« scrie: ministrulŭ de rĕsboiu a dispusŭ mobilisarea a douĕ secțiunĭ de ambulanțe militare, spre a vení în ajutorulŭ comunelorŭ rurale bântuite de bóle, din județele Mehedințĭ și Putna, cu totŭ personalulŭ medicalŭ și materialŭ necesarŭ de pansamente. Cu acéstă ocasiune se va face esperiență cu cuptórele de campania pentru fabricarea pânei.

*

Același ḍiarŭ scrie, că congresulŭ studențilorŭ universitarĭ, care se va țíné în luna lui Septemvrie în Galațĭ, va fi câtŭ se póte de imposantŭ și prin numĕrŭ și prin calitate. Studenții din țéră și străinĕtate se grăbescŭ sĕ se înscrie; mai cu sémă cererile de înscriere de prin provincià curgŭ ca plóia.

Se ḍice că cu acéstă ocasiă se va face o escursiune la Constanța pentru statua lui Ovidiu; în acestŭ scopŭ o agențiă a vapórelorŭ — nu scimŭ care — va oferí gratis drumulŭ în acéstă escursiune.

*

„Romania“ scrie, că ministrulŭ dorindŭ a mai ușurá sarcina soldatului în timpŭ de campanià, a însărcinatŭ o comisiune, pentru a hotărí reducerile, ce s'arŭ puté face atâtŭ în efectele de îmbrăcăminte câtŭ și de echipamentŭ.

*

»Națiunea« spune: Codulŭ de justițiă militară actualŭ avêndŭ óre-care lacune, ministerulŭ de rĕsboiu a numitŭ o comisiune care sĕ studieze părțile, ce arŭ fi de modificatŭ séu de întrodusŭ. Iacă — după revista militară — principalele modificărĭ, ce se vorŭ întroduce: In consiliu sĕ pótă luá parte tóte gradele superióre, servindu-le acéstă dreptŭ scólă, pentru ca astfelŭ sĕ pótă fi pregătițĭ ca sĕ aplice bine legea când vorŭ fi chemațĭ. Consiliulŭ se va numí prin tragerea la sorțĭ. In materiă de delicte s'a suprimatŭ munca publică, spre a se pune în concordanță codulŭ penalŭ militarŭ cu celŭ ordinarŭ.

*

Guvernulŭ italianŭ a însărcinatŭ pe d. Bruto Amante, cunoscutulŭ filoromânŭ și redactorŭ alŭ ḍiarului »Confederațiunea latină,« sĕ-lŭ represinte la inaugurarea statuei

lui Ovidiu, care se va face la Constanţa în luna lui Octomvrie.

*

Principele Bismark încă în sĕptĕmâna acésta va plecá la Berlinŭ. Acéstă grabnică călĕtoriă a surprinsŭ pe toţĭ, cei ce erau de credinţa, că diplomaticulŭ germanŭ va rĕmâne în Varzin până la tómnă târḑiu. Scopulŭ lui, se ḑice, că este a se înţelege cu împĕratulŭ în privinţa unorŭ cestiunĭ mai însemnate din politica esternă, şi anume despre schimbarea recentă a relaţiunilorŭ dintre Francia şi Germania.

*

Cu tótă paza, colera a isbucnitŭ în Italia, unde unŭ mare numĕrŭ de locuitorĭ au căḑutŭ jertfă în Neapol, Turin, Genua, Pisa şi în Italia nordică; aprópe e déră şi de Austria. In Tirolŭ au fugitŭ din Italia o mulţime de lume. Regele şi miniştrii au cercetatŭ locurile infectate, au mângăiatŭ pe locuitorĭ şi au datŭ şi însemnate sume de banĭ pentru uşurarea nĕcazurilorŭ poporului.

*

Lunea trecută locuitorii din Lecco, în Italia sudică, au întocmitŭ o procesiune, ca sĕ se róge pentru ferirea lorŭ de coleră. In fruntea procesiunei se purtá statua de lemnŭ a patronului acelei localitățĭ. Bersaglierii însĕ au provocatŭ mulţimea sĕ se înprăştiă. Se începù o încăierare între poporŭ şi puterea armată, care se finì cu ruperea în bucăţĭ a statuei.

*

Unŭ corespondentŭ din Marsilia alŭ ḑiarului »Le Temps;« telegraféză că s'a descoperitŭ de către observatorulŭ din acelŭ oraşŭ, a 240-a planetă din grupulŭ situatŭ între Marte şi Jupiter. Strălucirea acestei planete este de o potrivă cu aceea a unei stele de a douĕspre-ḑecea mărime.

*

Ministrulŭ Gladstone a ţinutŭ înaintea unei mulţimĭ de alegĕtorĭ din Edinburg o vorbire, în care a respinsŭ afirmaţiunea foilorŭ germane, că Englesii arŭ priví cu gelosiă colonisaţiunea germană din Africa; elŭ e tocmai de idea contrară. Purtarea Angliei către alţii trebue sĕ fie aşa, cum pretinde ea sĕ se pórte alţii către dênsa. Gladstone şi-a esprimatŭ părerea sa de rĕu despre nesuccesulŭ conferenţei, ceea ce a alteratŭ fórte multŭ însĕmnătatea conferenţelorŭ europene, organulŭ autorităţii civile în interesulŭ păcii şi fericirii popórelorŭ. Primŭ ministrulŭ englesŭ atinse apoi politica egiptênă din trecutŭ a guvernului; despre politica viitóre nu a voitŭ sĕ vorbéscă, până ce nu-şĭ vorŭ împliní Northbrook şi Volseley misiunea lorŭ. In generalŭ, se pare, că Gladstone nu se simte bine în isolarea, în care a ajunsŭ prin politica sa. Elŭ a ocolitŭ orĭ ce cuvêntŭ, ce ar fi putut̆ŭ face sânge rĕu unde-va şi s'a mărginitŭ sĕ vorbéscă câtŭ mai puţinŭ.

*

Cu totŭ protestulŭ făcutŭ de 799 comune cu aprópe 3,000,000 locuitorĭ, cu tóte manifestaţiunile, carĭ nicĭ în Anglia nu-şĭ potŭ găsí sémĕnŭ de marĭ ce au fostŭ — camera belgiană a primitŭ proiectulŭ de lege a scólelorŭ cu 80 voturĭ contra 49. Poporaţiunea e tare aţîţată în contra guvernului. Ultramontanii se temŭ acum, că Regele nu va sancţioná legea şi amenînţă chiar şi coróna. »Journal de Bruxelles« a scrisŭ: „Nesancţionarea proectului ar dá o grea lovitură prestigiului şi siguranţei regalităţei.«

*

Revoluţionarii din Varşovia, se ḑice, că au cercatŭ sĕ scape din citadela de acolo pe tovarăşii lorŭ Bordowski, Novak şi alţii. Au pĕtrunsŭ până în coridóre, dar au fostŭ băgaţĭ în sémă de-o sentinelă, care făcêndŭ sgomotŭ, ei au fugitŭ. In curte s'au găsitŭ o mulţime de unelte de spartŭ, scărĭ şi funii. Prisonierii erau deşteptĭ cu toţii şi îmbrăcaţĭ gata de ducă. Nimĕnui nu i se mai permite acum sĕ intre séu sĕ se apropie de citadelă.

*

Din Petersburg se desminte scirea, că la graniţele ruso-chinese s'ar fi ivitŭ turburărĭ şi că supuşii chinezĭ arŭ voì sĕ se rupă de sub stăpânirea rusă. Nicĭ pe cale oficială, nicĭ pe cale privată vestea nu se póte adeverí.

*

In China partida rĕsboiului a eşitŭ învingĕtóre. Marele secretarŭ şi vice-rege Li-Fung-Ceang, care vré pace cu Francia a fostŭ degradatŭ şi lipsitŭ de tóte decoraţiunile. In stradele Pekingului s'au lipitŭ afişe, în care se declară rĕsboiulŭ Franciei, şi se poruncesce totodată tuturorŭ locuitorilorŭ sub pedepse aspre, sĕ se elibereze de orĭce sarcinĭ impuse de cei de naţionalităţĭ străine.

*

„Times« anunţă, că în Pecking s'au afişatŭ pe strade proclamaţiunĭ, în carĭ se declară rĕsboiulŭ contra Franciei. Dér totŭ prin ele ar fi opriţĭ toţĭ supuşii de-a maltratá pe străinĭ.

*

»Colegiulŭ Censorilorŭ« din Pechingŭ a înmânatŭ împĕrătesei-regente a Chinei unŭ memorandŭ în contra orĭ cărei înţelegerĭ cu Francia.

POLONII DIN AUSTRIA.

Intréga presă polonă se ocupă de discursulŭ ce l'a ţinutŭ înaintea alegĕtorilorŭ sĕi deputatulŭ Dzieduszyck şi despre care amŭ relatatŭ într'unulŭ din numerile trecute. „Gazeta Krakowska" scrie între altele:

Acestŭ conducĕtorŭ distinsŭ alŭ representanţiunei nóstre parlamentare nu s'a mulţămitŭ numai de a enumerá alegĕtorilorŭ sĕi în trecŭtŭ şi amĕsuratŭ afacerilorŭ acţiunile deputaţilorŭ polonĭ în Reichsrath şi în dietă, ci în darea sa de sémă a desfăşuratŭ şi vederĭ politice mai întinse — ideia Iagellonilorŭ! Óre se află o inimă patriotică polonă, în care apelulŭ pentru redeşteptarea acestei idei se nu afle unŭ echou durabilŭ. Nu vomŭ renunţá la credinţa în patria nóstră, în Polonia. Realisarea ideei Iagellonilorŭ ne va plutí totdeuna înaintea nóstră. Pe lângă drepturile nóstre naţionale, pe lângă independenţa autonomă şi desvoltarea constituţională, pétra fundamentală pentru politica nóstră reală, baza pe care noi aşeḑândŭ aceea pétră, avemŭ sĕ zidimŭ edificiulŭ nostru, o forméză raḑa de speranţă într'unŭ viitorŭ neperitorŭ şi încrederea în esistenţă continuă ca statŭ a patriei nóstre, precum şi credinţa în viitórea putere a Poloniei. Idea Iagellonilorŭ este unŭ instrumentŭ cu care începemŭ acéstă construcţiune. Dér realisarea tradiţiunilorŭ Iagellone, a ideei nóstre familiare naţionale, nu atêrnă numai de noi. Practicii noştrii politicĭ vorŭ trebuí să cumpenéscă, când se póte folosí acéstă ideiă ca scopŭ, şi când ca mijlocŭ. Câtă vreme nu e cunoscutŭ, décă la loculŭ cuvenitŭ s'a primitŭ realisarea acestei idei, cu greu va avé succesŭ o astfelŭ de losincă, ba s'ar puté ḑice cu siguranţă, că în raporturile actuale ar fi şi periculosŭ şi neînţelepţesce, de a se esprima în publicŭ parola despre realisarea ideei Iagellonilorŭ, înainte de a se agitá cestiunea polonă şi cestiunea restabilirii Poloniei.

SCOLELE COMERCIALE.

Ministrulŭ de instrucţiune ungurescŭ a publicatŭ în fóia oficială unŭ decretŭ îndreptatŭ către inspectorii de scóle. Decretulŭ conţine disposiţiunile, ce le-a luatŭ ministrulŭ pentru schimbarea organisaţiunei de până acum a şcólelorŭ comerciale, organisaţiune, ce esistă de la anulŭ 1872. De însemnatŭ este din acestŭ decretŭ împrejurarea că cursnrile ce se facŭ Duminecă şi în diferite serĭ din sĕptămână pentru copii, ce se aplică la negoţŭ abia se deosibescŭ de cursurile de repetiţiune şi clasele elementare şi că nu corespundŭ în nicĭ unŭ chipŭ cerinţelorŭ unui ucenicŭ de comerciantŭ. S'a mai băgatŭ de sémă, că instrucţiunea în scólele medii comerciale mai are şi neajunsulŭ, că se întinde şi asupra unorŭ obiecte, carĭ s'au învĕţatŭ în clasele mai de josŭ ale scólelorŭ primare, ce arŭ insemná o zadarnică perdere de timpŭ; nu s'a uitatŭ apoi nicĭ defectulŭ, că pentru căştigarea cunoşcinţelorŭ generale unele obiecte rudite de învĕţămêntŭ nu se predau de odată şi unite, ci separate. — Indemnatŭ de aceste neajunsurĭ, ministrulŭ de instrucţiune a luatŭ şi a întocmitŭ o nouĕ organisaţiune a şcólelorŭ comercialĭ, care are de scopŭ sĕ ridice şi scólele pentru ucenicii de comercianţĭ peste nivoulŭ şcólelorŭ de repetiţiune, sĕ contragă într'o mĕsură cuvenită obiectele de învĕţămêntŭ, ce sĕ referă la cunoscinţele generale, şi sĕ dea instrucţiunei o astfelŭ de direcţiune, încâtŭ şcolarii sĕ-şĭ pótă mai cu înlesnire câştiga cunoştinţele şi generale şi speciale, carĭ li suntŭ de lipsă, pentru cariera comercială. Órele de predare se vorŭ împărţi de aceea astfelŭ, ca profesorulŭ sĕ pótă preda numai cele mai de căpetenia principii ale obiectului sĕu, dér numai acestea şi sĕ-i rĕmână şi scolarului vreme, sĕ-şĭ prelucre prelegerile audite şi sĕ mai pórte grije şi de lucrările practice, ce sĕ cerŭ delă dênsulŭ.

AUTONOMIA BISERICII SASESCI AMENINȚATA.

Maghiarii au datŭ încă de o pedecă ce le stă în cale. Autonomia bisericéscă a Saşilorŭ ardelenĭ le zace ca o pétră pe inimă. E vorba cum sĕ-o înlătureze. Ḑiarele unguresci, atâtŭ de meştere în născocirea mijlócelorŭ, cu care se pótă loví în naţionalităţile nemaghiare, îşĭ batŭ acum capulŭ cum s'ar puté strînge în chingĭ autonomia bisericei săsescĭ. »Magyar Polgár« din Cluşŭ e çelŭ dintâiu, care sĕ încércă sĕ deslege acéstă problemă şi, profitândŭ de ocasiunea ce i-o oferă conventulŭ evangelicŭ din Pesta, scrie:

Organismulŭ bisericei evangelice lasă multŭ de doritŭ. In actualulŭ organismŭ n'are destulă valóre idea unităţii statului ungarŭ, Saşii ardelenĭ forméză unŭ statŭ în statŭ, ceea ce nu se unesce cu noţiunea de statŭ de dreptŭ modernŭ. »Orĭ câtŭ s'ar provocá ei la o magna charta. Faptulŭ că superintendenţa evangelică a Sasilorŭ nu stă în nici o legătură cu superintendenţele din Ungaria, ci întreţine legăturĭ mai multŭ cu Germania, decâtŭ cu biserica înrudită unguréscă, e o referinţă atâtŭ de anormală, încâtŭ trebue înlăturată. Nu ḑicemŭ, ca sĕ se nimicéscă autonomia bisericéscă a Saşilorŭ, ci numai s'o aducemŭ în armoniă cu cerinţele statului de dreptŭ modernŭ. Intr'unŭ statŭ de dreptŭ nu se póte suferí, ca pe teritorulŭ sĕu sĕ esiste o corporaţiune lăţită şi organisată séu confesiune, care gravitéză în afară. Nu se póte suferí, că sub masca autonomiei bisericescĭ se găsescŭ în fiecare comună bisericéscă nisuinţe separatiste duşmănóse statului. Nu se póte suferì ca o comisiune sĕ se afle în luptă continuă chiar cu naţiunea. Posiţiunea actuală a bisericei Sasilorŭ însĕ a creatŭ cam o astfelŭ de situaţiune. Superintendenţa Saşilorŭ ardelenĭ nu vrea sĕ vie în atingere cu biserica evangelică din Ungaria, nu vrea sĕ se desvólte împreună cu acésta Sunt chiar Saşĭ, cari mărturisescŭ, că nu sunt cetăţenĭ ai statului ungarŭ, că prin urmare n'au nimicŭ comunŭ cu vieţa statului ungarŭ. Cumcă între Saşĭ la fie-care pasŭ întâlnescĭ vederĭ nepatriotice, considerândŭ ca o virtute faptulŭ, că în timpulŭ rĕsboiului pentru libertate au luptatŭ în contra naţiunei ungare; că aicĭ acum nu înceteză a agitá în contra maghiarismului, tóte acestea se ascriu împrejurării, că Saşii nu voescŭ sĕ între în organismulŭ protestatimului ungurescŭ.

»Magyar Polgár« termină provocândŭ opiniunea publică a ţĕrii, ca sĕ silescă pe Sasĭ a întrá în uniune cu biserica evangelică unguréscă. Decă Saşii suntŭ patrioţĭ, potŭ face acésta, ḑice fóia cluşiană.

Germania şi Francia.

In revista sa dela 2 Septemvre — ḑiua luărei Sedanului — „Neue Freie Presse" se ocupă de relaţiunile marilorŭ puterĭ dela apusŭ.

„Ḑiua acésta« ḑice ḑiarulu vienesŭ, »e o ḑi, de care Germanii îşĭ aducŭ aminte cu mândriă, şi de care Francesii cu tótă sdrobirea lorŭ nu au de ce sĕ se ruşineze. Cei învinşĭ s'au luptatŭ totŭ cu aşa vitejiă ca şi învingĕtorii!!... Pe câmpulŭ sângerosŭ de luptă dela Sedanŭ, precum şi pe alte 20, au vĕḑutŭ Francesii şi Germanii ce grozave jertfe cere rĕsboiulŭ dintre, ei şi învingĕtorii, şi învinşii se vorŭ fi unitŭ în gândulŭ că ar fi demnŭ de cele douĕ popóre fruntaşe ale Europei, se trăiéscă pe viitorŭ în pace şi înţelegere.... Ca vecinĭ bunĭ Francesii şi Germanii potŭ trăí şi vorŭ şi trăi din momentulŭ, din care în Paris se va da uitării trecutulŭ şi sĕ va renunţa la ce nu se mai póte lua îndĕrĕtŭ«.....

„N. F. Presse" pomenesce apoi tratatulŭ încheiatŭ cu Francia, pentru apĕrarea emigranţilorŭ germanĭ în casŭ de rĕsboiu cu China, pomenesce visita lui Courcel la Varzin, cari sunt doveḑĭ de pretiniă, produsă mai multŭ prin greşelile politicei englese. Egiptulŭ este legătura prin care Germania se légă cu Francia şi cei din Berlinŭ îşĭ dau tótă silinţa sĕ întăréscă acésta legătură câtŭ mai multŭ. Esistenţa ei depinde însĕ de o condiţiune, care este mai de căpeteniă póte, decâtŭ tóte: afară de guverne trebue sĕ se înţelégă şi popórele.

Poporulŭ germanŭ sĕ şi póte înţĕlege mai uşorŭ, căcĭ elŭ póte mai uşorŭ sĕ uite rĕsboiulŭ dela 1870.

»De ce sĕ urîmŭ pe Franceşĭ? Lorŭ avemŭ a le mulţămí dóră imperiulŭ celŭ nou!« auḑirămŭ — ḑice N. F. P. — grăindŭ pe unŭ cetăţanŭ din Germania nordică. Francesii din parte-le încă ar puté ḑice: »De ce sĕ urîmŭ noi pe Germanĭ? Lorŭ avemŭ sĕ le mulţămimŭ dóră republica!«

Greulŭ este însă, că nu toţĭ Francesii suntŭ republicanĭ şi în poporŭ trăiesce încă ura împotriva Germaniei şi ea se pronunţă în presa mai mică a Parisului. Foile cele marĭ vorbescŭ însă cu demnitate de Germania şi cumpĕnescŭ chiar de pe acum posibilitatea unei înţĕlegerĭ durabile cu Germania.

Impĕcarea Franciei şi Germaniei a apucatŭ dar pe calea cea mai bună, şi pe ḑi ce merge cresce şi dorulŭ guvernului francesŭ sĕ întêmpine gândirile Germaniei. . . . Şi-apoi şi cei din Paris vorŭ vedé şi vorŭ pricepe, că Alsaţia şi Lotaringia nu mai trebue sĕ o socotéscă de unŭ membru ruptŭ din corpulŭ Franciei, ci de o parte constitutivă a împĕrăţiei germane. Parola pusă de unele ḑiare: „Daţi-ne mai întâiu Alsaţia şi Lotaringia, apoi vomŭ vedé de putem fi pretinĭ!" nu o póte — sfêrşesce „N. Freie Presse" — primì Bismarck nicĭ pentru cele mai bune relaţiunĭ cu Francia!....

ROMÂNI ŞI VALACHI.

„Kolozsvári Közlöny" din 3 Septembre scrie unŭ articulŭ, privitorŭ la Românii din Ungaria şi Transilvania sub titlulŭ „Românĭ şi Valachĭ" (Románok és oláhok). Redroducemŭ din acestŭ articulŭ următórea parte tradusă din fidelŭ:

»Suntŭ în imperiulŭ Stului Stefanŭ câteva milióne de supuşĭ maghiarĭ cu graiu valachŭ. Aceştia suntŭ muncitorĭ oneştĭ, carĭ în bună pace şi concordiă cu ceialalţĭ fii ai patriei pórtă sarcinele netăgăduitŭ grele ale libertăţii şi independenţii statului. — Inima lorŭ sémte durerile patriei, şi cu plăcere îşĭ jertfescŭ sudorile şi sângele lorŭ, aşa precum o pretinde acésta progresulŭ ome-

nirei dela locuitorii frumósei țerĭ din Europa de mijlocŭ. Ei cu plăcere învĕță unguresce, (?) și suntŭ mulțămitorĭ, căcĭ încă bine își aducŭ aminte de ocrotirea părintéscă a timpurilorŭ feudale, cândŭ boerulŭ maghiarŭ înaintea lumei și a lui Dumnedeu erá rĕspundĕtorŭ de bunăstarea și liniștea iobagilorŭ (robilorŭ) sĕi. Ei n'avéu a se plânge de nimicŭ până pe timpulŭ Mariei Teresiei, până ce curentulŭ politicŭ, care țintea a scóte din fire pe boerii maghiarĭ, nu i-a amărîtŭ pe domnii, și i-a făcutŭ sĕ părăséscă pe iobagĭ lăsându-i în neputința lorŭ minorenă, în miseriă, și absolută zăpăcélă. Dar acéstă stare nu multŭ a duratŭ. Măréța luptă pentru libertate din 1848 a proclamatŭ pe toțĭ de ómenĭ și de cetățeni, și și pe Valachĭ, carĭ de atuncĭ încóce suntŭ stăpânĭ pe sórtea lorŭ, suveranii muncei lorŭ, stăpânĭ pe esistența lorŭ, în acéstă țéră, ocrotițĭ de legĭ independente severe. Ei înainteză și se desvóltă în raportŭ și proporțiune cu ceilalțĭ fii ai statului. Onóre lorŭ și scutulŭ legilorŭ și de aci înainainte!

Sunt afară de acești valachĭ alțĭ valachĭ, mlădițe bastarde, carĭ iute și fără trecere gradată s'au făcutŭ nădrăgarĭ. Aceștia credŭ că de odată cu spoiala postavului apusanŭ finŭ croitŭ și-au însușitŭ și cualificațiunea morală și intelectuală mai înaltă, și nebăgândŭ în sémă proverbulŭ, care dice că: »in natura non est saltus,« în câțiva anĭ s'au metamorphosatŭ pe deplinŭ: din Saulŭ ca prin minune s'a făcutŭ Paulŭ, din Irimiă Cassius, din Toderŭ (Togyer) Pompilius; și devenindŭ încetulŭ cu încetulŭ domnĭ potŭ lucra contra istoricei continuitățĭ de dreptŭ a dulcei patri, potŭ lucra de acolo de josŭ unde se află, contra scutului maghiarŭ, ce i-a ocrotitŭ și îi ocrotesce, contra tradițiunilorŭ nealterabile ale fatalităței, contra autorităței și legilorŭ sancționate, contra mamei comune, contra frățietăței, ce au părăsit'o și contra egalităței.

Acestia sunt Romanii: unŭ némŭ ambițiosŭ, semiproletarŭ, bogațĭ în fraseologiă convențională, fără legătură logică, vecĭniculŭ jargonŭ alŭ demagogilorŭ; ei sucesorĭ tóte, sĕ vaită neîncetatŭ, sunt nisce ființe răpitóre în căpenégŭ de profetŭ, strică ordinea, și sunt pedecĭ în calea guvernării. În mânile lorŭ pressa este o mașină diabolică, care rĕspândesce gâlcévă, în trupulŭ lorŭ nutremântulŭ luatŭ din pămĕntulŭ maternelŭ se preface în sânge alŭ urei și rerușinării binecuvĕntarea ce au adusŭ creștinismulŭ prin învĕțarea scrierei și cetirei la ei se preface în pĕcatŭ; ei se facŭ luptătorĭ în marea și vecĭnica luptă socială a minciunei, și pentru sine înmulțescŭ numĕrulŭ nefericițĭlorŭ.

Contra acestora trebue sĕ luptămŭ cu paloșulŭ de cheruvimŭ alŭ adevĕrului; trebue sĕ-i facemŭ imposibilĭ în inima poporului credulŭ, pe care ușorŭ îlŭ potĭ amăgĭ. Trebue sĕ-i demascămŭ. Trebue sĕ descoperimŭ agitațiunile cu înțelesŭ duplu alŭ cuvintelorŭ lorŭ, ca sĕ scótemŭ ceea ce se află ascunsŭ sub toga de tribunŭ, cuțitulŭ dintre florĭ, și hidosulŭ capŭ alŭ morții de sub vĕlulŭ celŭ pestrițŭ. Aceste ni se impunŭ de consciință și de mintea sănĕtósă In Clușiu s'a sĕvĕrșitŭ primulŭ actŭ alŭ luptei, ce trebue se-o continuămŭ. Acestŭ orașŭ erá cu deosebire potrivitŭ a deveni centrulŭ elementelorŭ subversive române, și „Iulia,« care se ascundea sub totŭ felulŭ de simbóle, dimpreună cu »scumpele« sale diare ultraiste, promitea a fi unŭ stratŭ potrivitŭ pentru scremĕturile spirituale ale unorŭ ființe catilinare provocatóre. Tinerimea Universitară nu puté suferi hăbĕuciile destrăbălațiilorŭ; prin pășirea sa sĕrbătoréscă i-a făcutŭ atențĭ; tinerimea a declaratŭ, că trebue suflațĭ din cale, dușĭ îndĕrĕptŭ în vizuniile lorŭ, aceea carĭ vréu. — precum zise domnulŭ nostru încoronatŭ către deputațiunea din Caraș-Severinŭ, — sĕ submineze »buna înțelegere frățéscă.« Ceea ce tinerii au făcutŭ în meritulŭ lucrului, este corectŭ, justŭ și dreptŭ.

Greșelele neînsemnate ale unora n'au fostŭ aprobate nicĭ de diarulŭ nostru, deși sanguinismulŭ mai mare alŭ singuratecilorŭ se scusa pe deplinŭ prin obrăsniciile diarelorŭ »romane,« prin demonstrațiunile ațițătóre din 15 Maiu, și prin purtarea unora ca Nicóră·

Acum cândŭ cu ocasiunea visitei la Aradŭ M. Sa a făcutŭ declarațiunĭ atâtŭ de hotărîte față de diferitele deputațiunĭ valache, cu care ocasiune metropolitului Mironŭ Românŭ fórte lămuritŭ i s'a accentuatŭ pe lângă interesele tronului și binele patriei, acum îndoitŭ ne stau înaintea ochilorŭ figurile acestor Românĭ, carĭ pe lângă désa amintire a tronului cu intențiune sĕ feréscă de a respicá și cuvĕntulŭ, „patriă,« care posede aceașĭ greutate...

CORESPONDINȚA PART. A „GAZ. TRANS."

Satulŭ-Nou de Banatŭ, 31 Augustŭ 1884.

Credŭ, că v'așŭ face mare bucuriă, cândŭ v'așŭ comunicá numai veștĭ bune din fundulŭ Banatului; însĕ de astădată acésta nu o potŭ face, fiindŭ silitŭ a vĕ pune înaintea ochilorŭ și unŭ casŭ fórte regretabilŭ pentru propășirea némului nostru românescŭ din acestŭ ținutŭ.

Unŭ cafetierŭ din Satulŭ-Nou, la stăruința unui Românŭ totŭ de acolo, abonă »Gazeta Transilvaniei« pentru cafenéua sa, ca ómenii sĕ se mai dedea și cu cetitulŭ de diare românescĭ. Și cugetațĭ că diarulŭ românescŭ a scăpatŭ de cangrena renegațilorŭ maghiarisătorĭ? Nicĭ vorbă. Domnulŭ Bontilovits Gusztáv (e domnŭ și elŭ) care e încă învĕțătorŭ românescŭ în Satulŭ-Nou, vĕdĕndŭ diarulŭ românescŭ în cafenea, i-a săltatŭ inima de bucuriă, sperândŭ pe conta »Gazetei« a câștigá vre unŭ osŭ de rosŭ dela marele fabricantŭ de Ungurĭ, Trefort, și dela necunoscutulŭ șefŭ alŭ Singhalezilorŭ. Domnișorulŭ Bontilovits făcŭ în gura mare nisce esplicațiunĭ diabolice despre »Gazetă« în fața unorŭ individĭ cu sânge asiaticŭ, carĭ apoi atâta au urlatŭ în urechile cafetierului, până ce-lŭ constrinserá a pune capĕtŭ abonamentului dela »Gazetă.« D. Bontilovits, Românŭ renegatŭ, paremi-se din Deva, fabricatŭ în stabilimentulŭ merelui prietenŭ alŭ omenimei, Réthi, în duoi anĭ de dile a făcutŭ atâtea scandale în Satulŭ-Nou, în câtŭ de suflarea lui s'a înveninatŭ și aerulŭ pe aicĭ. Denunțărĭ preste denunțărĭ false la domnii din Comitatŭ, la ministru și prin diare unguresci despre Românĭ, ba scimŭ sigurŭ că ministru l'a și plătitŭ pentru astfeliu de vitejii. In urmă chiar și patronii lui cei mai bunĭ și puternicĭ, convingĕndu-se despre caracterulŭ flușturatŭ și nerușinatŭ alŭ denunțătorului lorŭ l'au părăsitŭ cu disprețŭ și aruncatŭ în prăpastia disperării, așa încâtŭ astădĭ valórea caracterului sĕu e cu multŭ mai mică ca alŭ unui cuiu de potcóvă. Numai archanghelulŭ Mihailŭ îlŭ va puté scăpá de torturele consciinței sale. Dreptatea nu piere și sfințenia opincii românescĭ nu se póte profaná de crestăturile pintenilorŭ.

*

Au venitŭ Ciangăii și pela noi, în apropierea Panciovei, dér vĕdĕndŭ că nu potŭ trăi mulțĭ au luat'o la sănătósa către Bucovina; cei mai »bogațĭ« și-au făcutŭ case neacoperite, cei săracĭ și-au făcutŭ găurĭ în pămĕntŭ și trăiescŭ ca sobolii. Mâncare le va mai dá încă ministeriulŭ și Crucea roșiă, fără ca ei sĕ lucreze ceva, dér și acésta o dau jidovului pe beutură și rabdă cumplitŭ.

Unŭ opinoarŭ,

SOCIETATEA PENTRU FONDULU DE TEATRU ROMÂNU.

Societatea pentru fondŭ de teatru românŭ își va ține adunarea sa generală de ăstŭ anŭ în Aradŭ în dilele 16/28 și 17/29 Septemvre. Programa e următórea, după »Familia«: In 16/28 Septemvre: 1 Președintele va deschide adunarea generală la 10 óre a. m. — 2. Se alegŭ duoi notarĭ pentru ședințele adunării. — 3. Secretariulŭ societății va cetí raportulŭ comitetului societății asupra lucrării sale, începute dela adunarea generală din urmă. — 4. Se alege o comisiune de cincĭ membri pentru propunerĭ, și raportulŭ comitetului i se predă spre esaminare. — 5. Casarulŭ Societății va cetí raportulŭ despre starea cassei, cu sporulŭ dela ultima adunare în cóce, și peste totŭ despre averea ei. — 6. Se va alege o comisiune de 5 membri pentru esaminarea raportului casarului. — 7. Se va alege o comisiune de 5 membri, care în înțelesulŭ §-lui 4 din statutele Societății, va câștigá membri fundatorĭ, ordinarĭ și ajutătorĭ pentru Societate. — 8. Se vorŭ ceti discursurĭ corĕspundĕtóre scopului Societății, séu de altă materiă literară, ce sunt de a se însinuá vice-președintelui Iosifŭ Vulcanŭ înainte de adunare. — 9. Președintele închide ședința — — II. In 17/29 Septemvre. 1. Președintele deschide ședință și protocolulŭ ședinței de erĭ se va cetí și autentica. — 2. Raportulŭ comisiunii pentru câștigarea membrilorŭ nuoi. — 3. Raportulŭ comisiunii asupra socotelelorŭ casarului. — 4. Raportulŭ comisiunii asupra raportului comitetului Societății, și insinuarea altorŭ propunerĭ în interesulŭ fondului. — 5. Se va decide loculŭ și diua adunării generale pentru anulŭ 1885. — 6. Se va alege o comisiune de trei membri pentru autenticarea protocolului din ședința a doua. 7. Președintele va închide adunarea.

Din ședința comitetului societății, ținută în Budapesta în 5 Iuliu 1884. Dr. At. Marinescu secretarŭ. Iosifŭ Hosszu președinte.

DIVERSE.

Diaristica parisiană. — In capitala Franciei eșiau în luna lui Iunie din ăstŭ anŭ 53 de diare cuotidiane, în câte 1500 până la 100,000 esemplare, nesocotindŭ diarulŭ »Petit Iournal,« care ese în 600,000 esemplare. Orleanistulŭ »Soleil« și radicalulŭ „Lanterne" scotŭ câte 100,000 esemplare. Vine apoi »Petit Național« și »Petite République Française,« republicane cu 40 până la 50,000 esemplare; »Petite Presse« și »Petite Moniteur«, regaliste cu câte 25,000 esempl.; apoi foile comunardilorŭ și demagogilorŭ »Bataille,« »Cri du Peuple« și »Intrasigent« totŭ cu atâtea esemplare. Dintre diarele marĭ parisiane are regalistulŭ »Figaro« cea mai mare ediția de 80,000 — 90,000 esempl; după elŭ vine republicanulŭ ministerialŭ „Temps" cu 35,000. Dintre cele mai însemnate diare trebue sĕ mai pomenimŭ: »La France," radicalŭ cu 30,000, »La Justice,« organulŭ lui Clemenceau cu 5000—7000; bonapartistulŭ »Liberté« cu 12,000—16,000; »Matin« cu 20,000, »Pays,« bonapartistŭ, cu 12—15,000; »Moniteur," regalistŭ cu 10,000, »Național,« ministerialŭ, cu 10,000; radicalulŭ »Rappel,« organŭ alŭ lui Victorŭ Hugo cu 20,000; »République Française," care dela mórtea lui Gambetta a scădutŭ dela 80—90,000 la abia 8000 esemplare; republicanulŭ »Siècle« cu 20,000; radicalulŭ »Evénement« cu 10,000—20,000; bonapartistulŭ „Gaulois« cu 15,000; republicanistulŭ moderatŭ »Journalŭ de Débats," care e și celŭ mai scumpŭ diarŭ din Paris, cu 12,000. Diarele ultra-montane »Monde,« Univers, „Français" și altele nu au decâtŭ 2—5000 es. La olaltă diarele republicane esŭ în 1,193,000 esemplare, ér cele antirepublicane în 339,000.

Colegiulŭ censorilorŭ chinesĭ. — Încă pe la 1420 d. Cr. s'a înființatŭ în Pechingŭ »Colegiulŭ Censorilorŭ« compusŭ la începutŭ din 12, ér acum din 50 de membri. Colegiulŭ e însărcinatŭ sĕ predea o cronică fidelă a imperiului, și sĕ observe ce cultulŭ deilorŭ, moravurile și legile imperiului ceresců sĕ se mențină cu strictețĕ. Duoi din acești censorĭ stau totdéuna pe lângă împĕratulŭ, ale cărui fapte ei le observă și le înregistrézŭ în fie-care di. După ce móre împĕratulŭ, se întrunesce colegiulŭ, esaminéză faptele rĕposatului și hotărăsce apoi, décă elŭ merită séu nu sĕ fie pusŭ între dei. Membrii acestui colegiu se alegŭ chiar de acesta, dér cu consimțĕmĕntulŭ guvernului, și primescŭ lefurĭ strălucite.

Tawhiao. — Regele Tawhiao alŭ Maorilorŭ, care a fostŭ în Londra, a scrisŭ o adresă de despărțire și a însărcinatŭ pe maiorulŭ The Wiearo sĕ o publice. Traducerea adresei este: »Către dragii mei prietinĭ, carĭ m'au îngrijitŭ pe mine și pe tovarășii mei și ne-au învitatŭ la ei cu mare dragoste, după ce amŭ ajunsŭ în acéstă depărtată țéră. Sĕ trăițĭ și voi și femeile și copii vostri. Eu mĕ întorcŭ la rasa și în țara mea cu binecuvĕntarea lui Dumnedeu, care m'a povĕțuitŭ pe mine și pe tovarășii mei pe mare, sĕ vĕ vedemŭ pe voi și sĕ ne învĕțămŭ a cunósce gândirile marei națiunĭ. Vĕ trimetŭ astfeliu salutările mele la despărțire. Rĕmânețĭ aicĭ în țéra nóstră și între poporulŭ nostru și Dumnedeu, care mi-a arătatŭ bunătatea, sa, sĕ vĕ țină traiulŭ, Bunătatea și dragostea, care mi-ațĭ dovedit'o mie și tovarășilorŭ mei nu se va perde. Amŭ vĕdutŭ bunătatea și iubirea de pace a întregei națiunĭ, a femeilorŭ și a copiilorŭ ei. O, dragii mei prietinĭ, urmările bunătăței rĕmânŭ ne schimbate. Vedĭ Mateiu 5, versŭ 6—10. Insfîrșitŭ, la despărțire sunt veselŭ, că amŭ vĕdutŭ și m'amŭ învĕțatŭ a cunósce lucrările, ce amŭ întâlnitŭ în cale în acéstă țéră!« — Așa scie scrie regele Tawhiao!...

Unŭ podŭ chinesŭ. — Intre podurile cele mai vrednice de vĕdutŭ din lume este podulŭ din Langang în China. Elŭ e construitŭ preste unŭ brațŭ alŭ mării chinese, are o lungime de cincĭ mile englese (8,045 chilometri) și nu mai puținŭ ca 300 de arcurĭ. Pe colóna fie-cărui arcŭ zace câte unŭ leu de marmoră, lungŭ de 21 urme. Lățimea podului e de 75 de urme.

ÎNSCIINȚARE.*)

Inscrierea la scólele medii gr. or. române din Brașovŭ pe anulŭ scol. 1884/5 st. v. se va face în cancelaria direcțiunei dela órele 8—12 a. m. Scolarii se vorŭ presentá la direcțiune însoțițĭ de părinții orĭ tutorii lorŭ. Se cere ca părinții sĕ însinue la direcțiune unŭ vechilŭ responsabilŭ cu domiciliulŭ în Brașovŭ, carele va înlocui pe părințĭ orĭ tutorĭ față de direcțiunea scolară. Scolarii, carĭ vinŭ dela institute străine vorŭ produce testimoniu scolasticŭ în regulă, de botezŭ și de vaccinatŭ.

Scolarii aspirențĭ la cl. I. g. orĭ I reală dela scólele primare esterne conformŭ decisiunei conferenței profesorale aprobate în acéstă formă de senatulŭ scol. archidiecesanŭ, și cei ce în sensulŭ legii de instrucțiune art. XXX §. 10 din 1883 s'au pregătitŭ privatim se vorŭ supune esamenului de recepțiune prescrisŭ din limba română și matematică.

Recerințele sunt: Cetirea și scrierea corectă română, reproducerea celorŭ cetite; propozițiunea simplă pură și amplificată. Cele patru operațiunĭ aritmetice cu numerĭ întregĭ.

Esamenele de recepțiune și supletorice se vorŭ ține în 30—31 Augustŭ 1 și 2 Septemvre 1884 st. v. dela 3—5 óre p. m. în fiecare di.

Scolarii carĭ s'ar presentá mai târdiu la înmatriculare se vorŭ respinge. Despre ulterióra recepțiune decide conferența profesorală și în ultima instanță senatulŭ scolasticŭ archiediecesanŭ.

NB. Didactru pentru gimnasiu infer. și scóla reală e de 6 fl. 30 cr. pentru celŭ superiorŭ și scóla comercială 10 fl. 50 cr. pentru cei de confesiune străină plătescŭ împătritŭ. Tacsa de recepțiune este de 2 fl.

De didactru se scutescŭ scolarii pauperĭ cu purtare morală bună și cu progresŭ în scienție bunŭ.

Brașovŭ, în 19/31 Augustŭ 1884.

Direcțiunea scólelorŭ medii gr. or. române.

St. Iosifŭ,
Directorŭ.

*) Diarele române suntŭ rugate a reproduce acéstă însciințare. Directorulŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu.

Cursulŭ la bursa de Viena
din 4 Septemvre st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	122.15	Bonurĭ croato-slavone	100.—
Rentă de aurŭ 4%	91.55	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.70
Rentă de hârtiă 5%	88.15	Imprumutulŭ cu premiu ung.	114.10
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	142.—	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	115.90
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	95.50	Renta de hârtiă austriacă	80.65
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	—.—	Renta de arg. austr.	81.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	102.—	Renta de aurŭ austr.	103.95
Bonurĭ rurale ungare	101.—	Losurile din 1860	134.55
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.75	Acţiunile băncei austro-ungare	850.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	100.50	Act. băncei de creditŭ ung.	295.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.50	Act. băncei de creditŭ austr.	—.—
Bonurĭ rurale transilvane	100 75	Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.74
		Napoleon-d'orĭ	$9.65\frac{1}{2}$
		Mărcĭ 100 împ. germ.	59.50
		Londra 10 Livres sterlinge	121.60

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 21 Augustŭ st. v. 1884.

Renta română (5%)	Cump.	$93\frac{3}{4}$	vênd.	94
Renta rom. amort. (5%)	„	$95\frac{3}{4}$	»	96—
» convert. (6%)	»	$97\frac{1}{2}$	»	98
Împr. oraş. Buc. (20 l.)	»	33	»	—.—
Credit fonc. rural (7%)	»	$101\frac{3}{4}$	„	$102\frac{1}{2}$
» „ „ (5%)	„	91	„	$91\frac{1}{2}$
» » urban (7%)	»	$101\frac{1}{4}$	„	102
» » » (6%)	»	97	»	$97\frac{1}{2}$
» » » (5%)	»	87	»	$87\frac{3}{4}$
Banca naţională a României	„	1400	„	1405
Ac. de asig. Dacia-Rom.	„	360.	„	361
« » » Naţională	„	243	»	244
Aurŭ	„	5·40.%	„	6·50
Bancnote austriace contra aurŭ	„	2.08.	„	2.10

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 2 Septemvre st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.05	Vênd.	9.08
Argint românesc	»	9.—	»	9.05
Napoleon-d'orĭ	»	9.62	»	9.64
Lire turcescĭ	»	10.86	»	10.90
Imperialĭ	»	9.86	»	9.88
Galbenĭ	»	5.64	»	5.67
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.50
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

☞ **Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)**

ABONAMENTE LA „GAZETA TRANSILVANIEI.“

se potŭ face de la **1** şi **15** a fie-cărei lunĭ.

Pentru Austro-Ungaria pe anŭ	12 fl. v. a.
„ „ „ ½ „	6 „ „
„ „ „ ¼ „	3 „ „
Se acórdă abonamente şi lunare cu	1 „ „
Pentru România şi străinătate pe anŭ	36 francĭ
„ „ „ „ ½ „	18 „
„ „ „ „ ¼ „	9 „

Celŭ mai uşorŭ mijlocŭ de abonare este prin mandatŭ postalŭ. Abonamentele se plătescŭ înainte.

Rugămŭ pe domnii abonaţĭ sĕ binevoiéscă a ne da lămuritŭ adresa, ca trimiterea ḑiarului sĕ nu sufere nicĭ cea mai mică întârḑiere.

Administraţiunea.

Tipografia Alexi Braşovŭ.